

YATIRIMCI TAZMİN MERKEZİ YÖNETMELİĞİ YENİLENDİ

Yatırımcı Tazmin Merkezi Yönetmeliği (Yeni Yönetmelik) **27.02.2015 tarihli** ve 29280 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.¹ Yeni Yönetmelik ile birlikte, **06.06.2013 tarihli** ve 28669 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yatırımcı Tazmin Merkezine İlişkin Yönetmelik (Eski Yönetmelik) yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu not, yeni Yatırımcı Tazmin Merkezi Yönetmeliği ile yürürlükten kaldırılan Yatırımcı Tazmin Merkezine İlişkin Yönetmelik hükümlerini karşılaştırmak ve sadece değişiklik yapılan bazı hususlara dikkat çekmek amacıyla hazırlanmıştır.

1) Yeni Yönetmelik, Yatırımcı Tazmin Merkezi’nin (YTM) görev ve yetkilerini yeniden düzenlemiştir. Yönetmeliğin 5 inci maddesinin (h) bendi uyarınca, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun 128 inci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine istinaden “*Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde, olağan genel kurul toplantısını kanuni süresi içinde üst üste iki hesap dönemi içinde yapmayan ve yönetim kurulu üyeleri kısmen veya tamamen Kurulca atanmış halka açık ortaklıklarda genel kurulun yetkilerini kullanmak*” YTM’nin görev ve yetkilerine dahil edilmiştir.

2) Yeni Yönetmelikte, YTM’nin organizasyon yapısına ilişkin madde yürürlükten kaldırılmış ve “Hizmet birimleri” başlığı altında yeniden düzenlenmiştir. YTM’nin personeline aranacak niteliklere ilişkin hükümler ise “YTM’nin personeli” başlığı altında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde yeniden düzenlenmiştir.

Yeni Yönetmeliğin 6 ncı maddesine eklenen dördüncü fıkra uyarınca YTM, **Kanunun kendisine verdiği görevlerle sınırlı olmak üzere Borsa İstanbul Anonim Şirketi, Merkezi Kayıt Kuruluşu Anonim Şirketi (MKK), İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. (Takasbank) ve Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği’nden geçici personel talebinde bulunabilir. Ancak bu kişilere YTM tarafından ayrıca ücret ödenmez.**

---

¹ Ancak Yönetmeliğin tezgahüstü türev araçlara ilişkin yıllık aidat hesaplamasını konu alan 21 inci maddesinin sekizinci fıkrasının 01.01.2016 tarihinde yürürlüğe girmesi öngörülmüştür.

3) Yeni Yönetmelik ile düzenlenen bir başka husus ise **YTM aidatları, hesaplanması ve tahsiline** ilişkin hükümlerdir.

Eski Yönetmeliğin 18 inci maddesinde öngörülen **250.000 Türk Lirası** tutarındaki giriş aidatı Yeni Yönetmelik’le **50.000 Türk Lirasına** düşürülmüştür.

Eski Yönetmelikte türev araçlar ve kaldıraçlı alım satım işlemlerine ilişkin yıllık aidat hesaplaması aynı esaslar üzerinden gerçekleştirilmekte iken Yeni Yönetmelik’te farklı esaslar belirlenmiştir.

Yeni Yönetmeliğin 21 inci maddesinin dördüncü fıkrasına göre “**Kaldıraçlı alım satım işlemleri üzerinden; yatırımcı bazında merkezi takas ve saklama kuruluşları nezdinde bulunan teminatların toplam tutarlarının, yatırım kuruluşlarının faaliyette bulunduğu iş günü sayısı dikkate alınmak suretiyle bulunan günlük ortalamasının beşinci fıkrada yer verilen gruplandırma çerçevesinde, sırasıyla binde 4, 8, 16 ve 32 katsayıları ile çarpılması suretiyle yıllık aidat hesaplanır. Bu hesaplama esas teşkil edecek teminat tutarları toplamının günlük ortalaması, Takasbank tarafından hesaplanarak YTM’ye iletilir**”.

Aynı maddenin sekizinci fıkrası uyarınca “**Tezgâhüstü türev araçlar üzerinden ise, yatırımcı sayısına göre aidat hesaplanır. Buna göre yatırım kuruluşlarının her bir yatırımcı ile yıl içinde gerçekleştirdikleri tezgâhüstü türev araç işlemlerinde sözleşme büyüklüklerinin toplamı;**

a) 1.000.000 Türk Lirasının altında olan her bir yatırımcı için 50 Türk Lirası,

b) 1.000.000 Türk Lirası veya üzerinde olan her bir yatırımcı için ise 100 Türk Lirası,

tutarı dikkate alınmak suretiyle aidat hesaplanır. Yatırım kuruluşları, bir önceki yıl içerisinde her bir yatırımcı ile gerçekleştirdikleri tezgâhüstü türev araç sözleşme büyüklükleri toplamı ile ödeyecek oldukları aidat tutarlarını MKK’ya bildirmek ve ikinci fıkrada belirtilen sürede YTM’ye ödemekle yükümlüdür. Yatırım kuruluşlarının diğer yatırım kuruluşlarıyla gerçekleştirdikleri tezgâhüstü türev araç işlemleri hesaplamada dikkate alınmaz”.

Aracı kurumlar için yıllık aidat hesaplanmasına ilişkin değişiklikler de aşağıdaki yer almaktadır:

Yeni Yönetmeliğin 21 inci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca, Aracı kurumlar için, Kurulun sermaye yeterliliği düzenlemeleri uyarınca **ay sonları itibarıyla** hesaplanan Sermaye Yeterliliği Tabanının; Gerekli Asgari Özsermaye, Risk Karşılığı ve Son Üç Aylık Faaliyet Giderlerinden en büyük olanına bölünmesi suretiyle bulunacak oranın yıllık ortalaması;

a) 3 kat ve daha fazla olanlara on binde iki,

b) 2 ilâ 3 (3 hariç) kat arasında olanlara on binde dört,

c) 1 ilâ 2 (2 hariç) kat arasında olanlara on binde sekiz,

ç) 1 kattan az olanlara on binde on altı,

katsayıları uygulanarak yıllık aidat hesaplaması yapılır.

Aynı maddenin altıncı fıkrasına göre ise “**Bankalar açısından aidat hesaplamasında, beşinci fıkranın (a) bendinde yer verilen katsayı dikkate alınır**”.

4) Son olarak bahsedilmesi gereken değişiklikler “Zamanaşımına Uğrayan Varlıkların ve Teslim Edilmeyen Sermaye Piyasası Araçlarının YTM’ye İntikali ve Satışı” ile ilgilidir.

Zamanaşımına ilişkin yenilikler aşağıda yer almaktadır:

Eski Metin	Yeni Metin
22 inci maddenin ikinci fıkrası: (2) Yetkili merciler tarafından üzerine bloke konulan hesaplarda zamanaşımı süresi blokenin konulduğu tarihte durur. Zamanaşımı süresi, hesaptaki blokenin kaldırıldığı tarihten itibaren işlemeye devam eder.	24 üncü madde: (2) Yetkili merciler tarafından üzerine bloke, haciz veya tedbir konulan hesaplarda zamanaşımı süresi bunların konulduğu tarihte durur. Zamanaşımı süresi, hesaptaki blokenin, haczin veya tedbirin kaldırıldığı tarihten itibaren işlemeye devam eder. Ergin olmayanlar adına ve yalnızca bunlara

	<p>ödeme yapılmak kaydıyla açtırılan hesaplarda, zamanaşımı süresi kişinin ergin olduğu tarihte işlemeye başlar.</p> <p>(3) Hesaba, hesap sahibinin iradesi bulunmaksızın faiz veya kâr payı ödemesi yapılması ile bedelsiz pay aktarılması gibi durumlar zamanaşımını kesmez. Yatırımcıların bir yatırım kuruluşu nezdinde birden fazla hesabı bulunması halinde hesaplarından birinde işlem yapılması diğer hesaplar açısından da zamanaşımını keser. Bunun dışında, zamanaşımını durduran ve kesen haller Kurulca belirlenir.</p>
--	---

Ayrıca zamanaşımının ilanına ilişkin Eski Yönetmelik'te öngörülen; yatırım kuruluşlarının, bir sonraki takvim yılı içerisinde zamanaşımına uğrayacak ve **tutarı elli Türk Lirası ve üzerinde** olan emanet ve alacakların hesap sahiplerini, başvuruda bulunmadıkları takdirde hesaplarının YTM'ye devredileceği hususunda, **ilgili yılın Mart ayı** sonuna kadar iadeli taahhütlü mektupla uyararak zorunluluğu, **yüz Türk Lirası ve üzerinde** olan emanet ve alacak hesap sahiplerinin **içinde bulunulan yılın Mart ayı** sonuna kadar iadeli taahhütlü mektupla uyarılması şeklinde değiştirilmiştir.

Zamanaşımının ilanına ilişkin diğer değişiklikler ise yeni eklenen fıkralar ile birlikte aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

Eski Metin	Yeni Metin
(2) 22 nci madde uyarınca bir sonraki takvim yılı içinde zamanaşımına uğrayacak olan her türlü emanet ve alacaklar tutarına bakılmaksızın Nisan ayının başından itibaren	(2) Bir sonraki takvim yılı içerisinde zamanaşımına uğrayacak olan her türlü emanet ve alacaklar tutarına bakılmaksızın içinde bulunulan yılın Nisan ayının

yatırım kuruluşunun kendi internet sitesinde, liste halinde ilgili yıl sonuna kadar ilan edilir. Yatırım kuruluşu, söz konusu listelerin kendi internet sitesinde ilan edildiği hususunu, Nisan ayının on beşinci gününe kadar 33 üncü madde çerçevesinde ilan eder.

(33 üncü madde: Bu Yönetmelik çerçevesinde yapılması gereken ilanlar, YTM tarafından ülke çapında günlük olarak yayımlanan en az 2 gazete ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile YTM tarafından uygun görülen diğer yerlerde yapılır. İlanın şekli ve içeriği YTM tarafından belirlenir).

(3) İnternet sitelerinde ilan edilen listeler, yatırım kuruluşları tarafından eş zamanlı olarak ayrıca YTM'ye gönderilir. YTM bu listeleri ilgili takvim yılının sonuna kadar konsolide edilmiş olarak kendi internet sitesinde yayınlar.

başından bir sonraki takvim yılı sonuna kadar liste halinde yatırım kuruluşunun kendi internet sitesinde ilan edilir. **İlan edilecek listelerde emanet ve alacakların zamanaşımına uğrayacağı tarihlere yer verilir. Yatırım kuruluşu, söz konusu listelerin kendi internet sitesinde ilan edildiği hususunu, içinde bulunulan yılın Nisan ayı içerisinde, Basın İlan Kurumu listelerindeki tirajı en yüksek ilk beş gazeteden ikisinde Basın İlan Kurumu aracılığıyla ilan eder.**

(3) İnternet sitelerinde ilan edilen listeler, **bu maddede yer alan ilan yükümlülüklerinin yerine getirildiğine ilişkin beyan ile birlikte** yatırım kuruluşları tarafından **çinde bulunulan yılın Mayıs ayı sonuna kadar** YTM'ye gönderilir. YTM bu listeleri **çinde bulunulan yılın Temmuz ayı başından bir sonraki takvim yılı sonuna kadar** konsolide edilmiş olarak kendi internet sitesinde yayınlar.

(4) **Faaliyetleri sürekli olarak durdurulmuş olan yatırım kuruluşları nezdinde bulunan hesaplardaki emanet ve alacaklara ilişkin bu maddede yer alan yükümlülükler, emanet ve alacakların devredildiği kuruluş tarafından yerine getirilir. Hesaplardaki emanet ve alacakların devri sırasında, bunların zamanaşımına uğrayacağı tarihler devredilen kuruluşa liste halinde verilir.**

	<p>(5) Zamanında bildirim ve ilan yükümlülükleri yerine getirilmemekle birlikte, zamanaşımı süresi dolmadan önce yatırım kuruluşu tarafından tespit edilen varlıklara ilişkin bu maddede yer alan bildirim ve ilan yükümlülüğü ivedilikle yerine getirilir ve bir sonraki takvim yılının sonuna kadar ilan edilmeye devam edilir.</p> <p>(6) Zamanında bildirim ve ilan yükümlülükleri yerine getirilmeyen ve zamanaşımı süresi dolmuş olan varlıklar, gerekli ilan ve bildirim yükümlülüklerinin yerine getirilip getirilmediğine bakılmaksızın YTM'ye gelir kaydedilir.</p> <p>(7) İlan ve bildirim yükümlülüklerinin bu maddeye uygun şekilde yerine getirilmemesinden kaynaklanan her türlü hukuki ve cezai sorumluluk ilgili yatırım kuruluşundadır.</p>
--	--

Ayrıca Yeni Yönetmelik uyarınca, zamanaşımına uğramış emanet ve alacaklar üzerinde yalnızca YTM hak sahibi olup, yatırım kuruluşları söz konusu emanet ve alacakları YTM'ye devredinceye kadar ayrı bir hesapta izlemekle yükümlüdür. Faaliyetleri sürekli olarak durdurulmuş olan yatırım kuruluşları nezdinde bulunan emanet ve alacaklar, bunların devredildiği kuruluş tarafından YTM'ye devredilir.

Son olarak, zamanaşımına uğradığı halde YTM'ye devredilmediği tespit edilen emanet ve alacaklara, YTM'ye gelir kaydedilmesi gerektiği tarihten itibaren 6183 sayılı Kanun kapsamındaki alacaklara uygulanan gecikme zammı oranında faiz işletilir. Bu şekilde YTM'ye devredilen varlıklar için MKK'ya ve Takasbank'a YTM tarafından herhangi bir ücret ödenmez.